



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Gallia Vindicata, In Qua Testimoniis Exemplisque  
Gallicanæ Præsertim Ecclesiæ, Quæ Pro Regalia, Ac  
Quatuor Parisiensibus Propositionibus A Ludovico  
Maimburgo, Aliisque producta sunt, Refutantur**

**Sfondrati, Celestino**

**[Ort nicht ermittelt], MDCLXXXVIII.**

62. Quinta Epistola P. Cerle ad Innocentium PP.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-38277**

## Documentum LXII.

Quinta Epistola R. P. Cerle ad INNOCENTIUM XI.  
Pontif. Max.

SANCTISSIME PATER,

Post humillima pedum Oscula,

Quantus ego sum, qui verbis meis loquar Vobiscum; video enim Vos Domine, sicut Angelum Dei, & conturbatum est cor meum præ timore gloriae Vestrae. Sed recreat me erigitque non parùm, quòd aureae virgæ summiratam mihi non semel osculandam porrexistis. Illam nunc quoque precor porrigite, meque liberate à laqueo venantium, & à verbo aspero.

Accepi, Beatissime Pater, esse Romæ, qui dicerent, quidquid ad hoc usque tempus in negotio Regaliae factum est, partim me incio factum, partim suasu atque impulsu Clarissimi viri Domini Favoritij Amanuensis Vestri actum esse.

Qua de re, Pater Sanctissime, cum primum certior factus sum, risi plurimum (quod quidem Vestrae pace dictum fit) improbi Sycophantæ socordiam, qui se putavit tam crassâ calumniâ, supinôque mendacio Romanam solertiam dexteritatêque in fraudem inducere, ac ipsos videntes obcæcare.

Coepi deinde & mihi, & Ecclesiae timere vehementer. Intellexi nimirum cum ex hac novissima fraude, tum ex omni nequitiae genere, quod est in perditissima causa defensione à Regalists adhibitum, Adversarium nostrum Diabolum summo studio totisque viribus in perniciem nostram incumbere; quippe qui nec viribus, quas habet per-  
magnas

magnas, nec artibus, quibus potissimum valet, ullâ ratione parcat.

Est illi ( quod quidem magnus observavit Gregorius ) duplex in sacris litteris nomen, nam Leo vocatur, & Draco dicitur. Leo est, quia devorat, Draco quia decipit, utrumque nos, cum Gallijs, tum extra Gallias, quod arduo satis molestissimôq; experimento tristissimis istis temporibus edocti sumus. Hic enim Leo iste adversus nos tremendum rugit, fauces aperit, dentes stringit, ingentem de nobis stragem edit. Romæ verò Draco sibilat, multiplices se torquens in gyros, totumque in nos, quod gerit intra viscera lethale virus, evomit.

Hic nos tanquam nimio studio Apostolicæ Sedi addictos, maximèque Catholicos ad interneccionem Leo prosequitur. Illic verò nos ut Vobis religione minus, quam necessitate deditos, ac heterodoxis nescio quibus societate conjunctos, omni Vestro præsidio destituere, invisosque efficere totis viribus ac nervis Draco contendit. Hic Episcoporum agmina commovet, ut Vos ( si Petrus sinat ) in ordinem redigat. Illic verò quia Vestra dignitas in tuto est, charissima Vobis capita per fraudem & insidias quærit elidere.

In Gallijs Leonis furor equuleos parat, cruces erigit, exilijs nostris, fugâ, ærumnis cunctas Regni provincias implet & terret: præterea universæ religioni bellum indicit, homines impios & Satanæ traditos in interitum carnis, Sanctos habet: qui verò Sancti sunt, ex Ecclesijs eliminat, ac in vincula conjicit, monasteria in popinas ac lupanaria commutat, virgines expellit, Sacerdotes pessundat, ejectis Pastoribus, ovibus Christi Lupos præficit. Quid plura? Apostolicas litteras, jussiones, Censuras aut stulto ludibrio habet, aut humanâ rabie conculcat. Denique cuncta gerit,

Nnn quæ

quæ Vos ad citò totquenda fulmina, ad Vestram dignitatem celeriter vindicandam, ad coercendam sine mora improbitatem, ad tuendam summâ festinatione innocentiam impellere, acuire, urgeréque debent.

At Romæ Draco vaferrimus callidissimúsq; trium annorum moris alias moras nescit. Hunc in suspensionem adducit, illum varijs artibus in suas partes trahit, alios terret, alios allicit, cunctos dolo capit. Ad hoc nihil non pollicetur, nihil non mentitur. Denique omnes machinas adhibet, ut de manu Vestra, Beatissime Pater, fulmen excidat, ut Ecclesia seruiat, ut improbitas tuta sit, ut pietas, & innocentia profanis impiorum conatibus succumbat.

Sed ne diutius vetera, & quæ sunt omnibus perspecta, commemorem, recentiora quædam, nec ita nota perstringam. Hoc ipso tempore, Pater Sanctissime, quo ad pedes Sanctitatis Vestræ parvitas mea scribit, quinque sunt huius Diœcesis Parochi carcere conclusi: octoginta verò, quorum sunt occupata ob signatâque bona, non aliam profectò ob noxam, aliud ve scelus, quàm quia summo illo cælestique beneficio, Jubilæo videlicet à Vobis concessò, ad nostram verò exiguitatem missò destinatòque, persanctè usi sunt: quòdque eorum nonnulli, quos error humanus fragilitatè abduxerat, in se tandem reversi, quidquid recedendo peccaverant, amarè flendo deleverant, tantâque per illos dies salutis induti sunt virtute ex alto, ut à Vestra fide & obsequio, nostrâque societate nullis terroribus nullisq; periculis divelli posse videantur. Denique quòd eorum oves Pastorum vocem audientes, nec non exempla sequuntè tempore illo acceptabili cælestibus divitijs mirum in modum locupletatæ sunt, sedémq; Apostolicam, unde opes illæ fluxere, ferventiori studio pietate atque honore prosequuntur.

Hoc

Hoc vidit Tartareus Leo, nec tulit, cūque spirituales opes non posset auferre, temporalibus rapaces unguis iniecit. Diripiuntur Ecclesiae, spoliantur Pastores, enecantur pauperes, quorum quidem pauperum, qui certè sunt apud nos innumeri, totus ferme in Sacerdotum charitate census & vita est. Hanc crudelem vicem Vestra mansuetudo, patientia, benignitas reposcebat? Hanc illam spem iniecerat, qui ad solemne de tanta lite iudicium impediendum cuncta in Gallijs è sententia Vestra factum iri pollicitus est?

Sed quamquam acerbissima ista sint, omnique crudelitate plena, plus tamen improbitatis ac nequitiae videtur esse in illo, quem, ut diximus, ubique spargunt rumorem; cujus profectò ille artifex est, qui in sacris Litteris & mendax dicitur, & Pater mendacij: me scilicet in his omnibus negotijs non nisi larvam esse, me inconsulto, me prorsus incio fieri, quidquid his temporibus geritur. Etenim si credendum est sycophantis, & calumniae cusoribus, Litteris Apostolicis debitum honorem non detuli, otiosus omnino fui, Regalists non obstiti, illicitis Episcoporum Conventibus non intercessi. Hæc si ita sint, cur tandem fugio? Cur tam diligenter lateo? Cur ubique paratas Cruces inuenio? Denique cur alios timeo, qui timeri poteram, si Belial quàm Christi partium esse maluissem?

Esto nihil fecerim, at multa passus sum pro Christo, Ecclesia, pro Sanctissimis Canonibus. Hæcine quoque inficiabuntur? negabuntne cervicibus nostris institisse Carnificem, atque in imagine coepisse, quod utinam in Corpore nostro aliquando perficiat? Hæc est gloria nostra, cujus splendorem nullum mendacium obscurabit, quam nulla fraus dolusque nullus, aut minuere, aut nobis eripere poterunt. Hæc est gloria nostra, quæ nos clarissimis

in  
Litterata  
III  
3.0

mis Christi Confessoribus adnumerat. Sanctissimis Episcopis confociat. Vobis ipsis Beatissime Pater, fœdere ac societate, quanta quidem inter Dominum & servum haberi potest, conjungit.

At, inquiunt, ad cuncta, quæ præstiti ad eunda Dominus Favoritius me impulit, ejus operâ & consilio in omnibus usus sum. Bene est, non poterant profectò res meæ gestæ nobiliori calculo comprobari. Nec enim potui cuncta non rectè peragere, tam sapientem tamque rerum agendarum peritum auctorem securus.

Sed quamquam tam sapienti monitori aurem præbuisse maximè mihi laudi verteretur, indebitam tamen laudem non aucupor, qui meam, si quam haberem, arbitrarer ut stercora, ut Christum lucrifacerem: Favoritium quidem colo, revereorque; at Favoritio nihil penitus debere me sentio, nisi quantum à singulis Christianis debetur homini, cujus sunt in Vos, in Apostolicam Sedem, inque universam Ecclesiam ingentia merita.

Aliud subjungam, Pater Beatissime, audacius fortè liberiusque, sed veniam, uti spero, audaciæ meæ benignitas Vestra non denegabit. Sit licet Favoritius vir usquequaque magnus, licet illius industria, fidésque Vobis spectata probataque sint, quod quidem singularis virtutis argumentum & præmium est, & si pietatem illius, ingenium, solertiam Roma universa, atque omnes omnino boni demirentur, quòdque majoris est gloriæ (ut vult Hieronymus) licet illum hostes Ecclesiæ detestentur, cùmque gladijs nequeant, verbo interficiant. Denique quamquam Favoritius ille sit, cui fideles omnes plurimum de Vestra in illum benignitate confidentes sublimiorem gradum ampliorisque honores deprecantur, ac ne amplius vestrorum potius, quam

quàm suorum aduersariorum telis pateat. plenam dignitate securitatem exoptent. Quantus quantus sit, tamen multo minor multoque inferior ijs est. quibus in negotio hoc toto Authoribus usus sum. Quinam vero sint illi? Vos Pater Sanctissime, Paulus, Christus.

Docuit me Christus cum verbo, tum exemplo pastoris munus esse pro ovibus animam ponere. Monuit me Paulus depositum ut custodirem. Vos ipsi iussistis praelia Domini ut praeliaret, utque forriter in statione tam sancta permanerem. His Ducibus, his Authoribus movendum regendumque me tradidi. Favoritio nec notus sum, nec ille mihi. Certè nullas unquam ad illum litteras misi, ab eo nullas accepi: ita me Deus adjuvet.

Post confutata protervi Calumniatoris mendacia liceat, Pater Sanctissime, majus nostrum, imò totius Ecclesiæ vulnus summo Medico aperire. Cum magno apud omnes bonos odio laborare sese intelligerent Patres Societatis Jesu, propter nefariam illam Probabilitatis doctrinam, nuper à Sanctitate Vestra magno fidelium plausu damnatam, ut eam à se invidiam, minimè tamen mutatâ sententiâ depellerent, sanxere in ultimo suo generali Conventu, opinionem illam, quæ propius ad verum accedere videretur, ut plurimum esse sequendam. Quo profectò Decreto non tam veritati consulitur, quàm Ecclesiæ illuditur, quàm Sancta Sedes irridetur, quàm errori latibulum securitatisque paratur.

Hærendum, inquiunt, ut plurimum Sententiæ probabiliori. Cur non semper? quod ratio suadet, quod Sancti Patres admonent, quod Canones præcipiunt? Cur non semper? cum omnes omnium ferè Sanctorum Patrum paginæ clament: in dubijs tutiorem partem esse sequendam?

N n n 3 dam?

dam? An aliquando peccare Sanctum est? An quod-  
que perire tutum? An Christus ut plurimum tantum est  
veritas? Mavultque identidem videri & esse probabilitas?  
Videtur ut plurimum istud Semi-Arianorum alterum  
*ὁμοίσιον*, totum videlicet ad fallendos incautos, & fraudem  
occultandam compositum.

Fas, inquiunt, interdum esto, nefas ut plurimum ex sen-  
tentia minus probabili quidpiam aggredi. Verè dese-  
cerunt scrutantes scrutationes. Quid est, quod dixisti, o  
infelix Astutia! O Sententiam necessitate confusam! (Ut  
ait Tertullianus) quod negatur, præcipitur: quod licet,  
prohibetur. Cur sapius dumtaxat persequaris, quod  
semper quarendum sit? Quomodo quod nunquam fieri  
licet, interdum ritè feceris?

Sed quæ res tandem sequendi respuendique opinio-  
nem probabiliorem tempus præfiniet? Illa videlicet toties  
locum habebit Sententia verisimilior, quoties res erit cum  
rusticis, operarijs, bajulis, ancillis, & id genus muliercu-  
lis, quorum sunt levissima nulliusque ponderis, & (quod  
caput est) nihil ad Societatem pertinentia negotia. Contra  
verò, quod minus probabile censebitur, id Probabilista se-  
quentur, unde magnum sibi commodum obvenerunt,  
aut grave periculum metuendum erit. Verbi gratia, si  
orta de Regalia gravis controversia fuerit, certentque in-  
vicem, illinc quidem gens potentissima, opibus, honori-  
bu: aliisque Beneficijs assentientes cumulans, adversantes  
verò nullo non pænarum genere afficiens: hinc autem  
Sancta Sedes futura tantum bona promittens, ac lentis ful-  
minibus parum (ut incredulis videtur) metuenda; tum  
liceat Jesuitis valedicere veritati, sibi que in sinu Probabili-  
tatis perfugium & armamentum quarere.

Obti-

Obtineat opinio probabilior apud infimæ notæ Jesuitas plebémque, ut ita dicam, Societatis, regendis tenuiorum conscientijs mancipatam, & evangelizare pauperibus miserrimam: liberum verò sit ab ea recedere, istius sacræ gentis Proceribus, quibus fors & gloria est stare semper ante Reges & Præsides. Non loquatur in istis Spiritus veritatis, libentiùs in Aula Spiritus Probabilitatis auditur.

Hæc placita, aut monstra veriùs Conventus ille parturijt, Beatissime Pater, nec veriti sunt errorem illum lege sancire, cum in ipsa Urbe Roma, ubi omnis error configitur, tum sub oculis Sanctorum Petri & Pauli, qui fuerunt suntque maximi præcones, assertoresque veritatis. Tum denique audiente spectantèque Innocentio Undecimo, per quem est probabilitas afflicta, per quem est (ut speramus) jugulanda.

Sed adeò ita facere non sunt veriti, ut maximè tali loco, talibusque testibus Decretum istud edere callidi homines quæsierint, studuerintque, ut si quando in impium Dogma pietas erudita insurgeret, hæc statim excusatione occurrerent. Carere haud dubiè omni reprehensione, quod Ecclesia Romana, quæ est veritatis firmamentum, quòdque Innocentius XI. tantus Censor vidisset, nec arguisset. Sed erravit istorum hominum terrena animalisque Sapia; non feret profectò, non feret Innocentius XI. Urbem Romam dehonestari tali partu, nec suum Pontificatum pollui tali probro.

Doctrinas istas peregrinas, ut vocat Apostolus, cum palàm profiteantur Patres Jesuitæ, tum Academias omnes, tum omnia Clericorum seminaria impetu facto occupant. Invasère nuper Principis jussu, ac novo quodam productæ extensæque Regaliæ jure Academias hujus Regni permultas,

tas, & in his percelebrem illam Tholosanam. Idque agere ausi sunt inconsultâ Sancta Sede; cum tamen Academia ista omnino Pontificia sint, nec minoris Vestrae Ecclesiae referat, Doctores Scholis, quam Pastores Basilicis praeficere, scriptum est enim: *Et ipse dedit quosdam quidem Apostolos. Alios autem Pastores, & Doctores ad consummationem Sanctorum, ad opus ministerij, in adificationem Corporis Christi.* Tantum autem ex antiqua illa Academicarum vindicatione omnes boni cepere doloris, ut nemo eorum sit, qui non lugeat, quique tacite (neque enim patam licet) Apostolicae Sedis fidem adversus iniuriam hanc tantam non deposcat.

Occupatis hostili more Academicis, castra movent in seminaria (nam hoc quoque catus Romanus censuisse dicitur) nec dubium est, quin primum omnium expugnandum sit Apamiense. Caetera deinde nullo negotio subigentur. Quid enim hodie non obtinent Jesuitae Aulae fervientes, seu potius imperitantes. Eritque ista tum inventae Regaliae, tum propugnatarum adversus Sanctam Sedem fictitiarum Ecclesiae Gallicanae libertatum amplissima optatissimaque merces.

O miseram (cum istud contigerit, si tamen contigerit) & ærumnosam Ecclesiam Apamiensem! ut caeteras Gallicanas præteream. Etenim seminario nostro præpositi Jesuitae, statim Sanctissimam illam disciplinam, quam immensis laboribus Episcopus noster restituit, quamve Sanctitas Vestra Apostolico iudicio comprobavit, labefactabunt, penitusque subvertent. Nec aliud egregij Magistrum Clericos edocebunt, quam suas illas circa doctrinam morum portentosas opiniones, nuper à Sanctitate Vestra, atque alias ab Apostolica Sede proscriptas. Denique id  
in

in seminario præstabunt, quod strenuè gerunt in Academijs, ubi post Probabilitatem, cui stabiliendæ firmandæque præcipuè Societas incumbit, nihil antiquius habent, quàm ut suppositicias Ecclesiæ Gallicanæ libertates ( quæ Turris est Babilonica certè ) adversus Sanctam Sedem erectas fovent ac tueantur.

Supereft, Beatissime Pater, ut quod superiùs antea feci, iterum Vos etiam atque etiam rogem, ne sinat Sanctitas Vestra libertatem Ecclesiæ penitus interire, Religionem universam everti, Apostolicæ Sedis Authoritatem apud quosdam improbos pro nihilo haberi, optimos viros, qui Vos præcipuà fide ac veneratione prosequuntur, diutius opprimi, utque tot malis solemnè de ista controversia iudicio festinet occurrere.

Postulat hoc, Beatissime Pater, non solum Vestræ dignitatis ratio, totque optimorum virorum securitas, verum etiam ipsorum Regalistarum alioquin desperata salus. Subvenite illis salubri paternaque increpatione, ut non impleant peccata sua semper, neve perveniat ira Dei super illos usque ad finem. Etenim quoniam ipsis manus Vestræ huc usque pepercerunt, incidunt quotidie in manus Dei viventis; quod quàm horrendum sit, Apostolus edocet. Porro Regalistarum miserrimè pereuntium incidentiumque in manus Dei innumera sunt exempla, Sanctissime Pater, unum tantum, illudque recentissimum Sanctitas Vestra non gravetur audire.

Est quidam Jesuita nomine Meinier Patris Confessarij perfamiliaris, qui ampla & pingua beneficia novo illo Regaliæ jure aliquot suis Nepotibus impetravit. Horum Nepotum, qui videbatur præcipuus, Canonicus Tholosanus effectus, eam vivendi rationem instituit, quæ cæteris

O o o ferè

ferè omnibus Regalists communis est. Inter cetera quibus scater vitia, pseudo-Canonicus infano ludendi furore laborat, totus in aleam incumbit, in illud baratrum omnes suas facultates, omnes beneficij fructus, non perceptos modò, sed in multos annos percipiendos: denique quidquid habet, quidquid non habet, proijcit. Hinc ad aes alienum convertitur, quo citò præparatus in maximas angustias redactus est. Instat creditor, fames urget, paupercula Mater inopiæ subsidium postulat. Torquet verò, cruciaturque imprimis semper crescens, & ex ipsa paupertate, quâ saltem domari debuerat, ampliores vires capiens in aleam flagitiosâ propensio, quæ cuncta hominem ita turbant, agitant, mutant, ut cum aliàs esset ingenio non patiendo, stipis factus est inops. Oberrat tristis, anxius, cogitabundus, nusquam sibi constat, nusquam illi quies, rarus illi, aut nullus, vel cum collusoribus sermo. Ita compositus, ita factus, iter in patriam instituit, non quia melius in patria futurum est, sed quoniam ipsi nunquam bene est. Transiens per Albiam Civitatem, quæ triginta circiter milliarijs Tholosâ distat, ibique dies aliquot demoratus, rem totam, si quam habebat, ludendo dilapidat. Pauculam deinde pecuniam mutui specie ab amicis emungit; hæc quoque statim amisâ tantus dolor insedit animo, tantumque furor mentem exagitat, ut nec aliorum consortium ferens, nec sui ipsius patiens Domum in cubiculum confugerit. Quid ibi egerit, secumque dixerit, solus novit, qui cuncta novit.

Certè in eo, quo se clauserat loco, repente scopeti fragor auditur, accurritur illico ab ijs, qui proximè aderant, intrant cubiculum, circumspiciunt hominem. O furem! O scelus! invenitur miser humi porrectus, inversis oculis,

oculis, distorto vultu, sine motu, sine habitu, denique prorsus exanimis. Erat illi frons multis plumbeis glandibus trajecta, discussumque hac illacque cerebrum. Cunctis attonitis, dolentibus, paventibus Prator advenit, manūque ad cadaver injectā de parricidio diligenter inquiri.

Verūm Jesuitæ, quorum est in ea Civitate ut in cæteris omnibus sæcularis multa potestas, veriti ne multam ea res cum ipsorum Societati invidiam, tum Regalistarum factioni dedecus & ignominiam conflaret, si unus è Regalitis insignioribus, si Jesuitæ Nepos, si Jesuitarum Cliens & Assæcla parricida sui diceretur, idque tabulis publicis constaret, omnem lapidem movent, ut omnis ea de re actio quasiōque sopiatur. Itaque traditur sepulturæ Christianæ cadaver, cujus urinam anima non sit in inferno sepulta.

Mirum est, Pater Sanctissime, quantum mors illa timorem animis injecerit. Hac de re nemo non loquitur, nemo non pavet, estque omnium cogitatio & sensus, universos Regalistas maledictos esse in omni opere suo; alios aliter tamen miserè desperire. Constātque universos Gallia Clericos, præter eos, quibus Jesuitica Probabilitas omnem Dei judiciorum timorem adimit, ac infaustam conscientia securitatem conciliat, paratos esse fodere potius ac mendicare, quàm infelicia ista beneficia inire, quæ quisquis acceperit, induisse videtur maledictionem tanquam vestimentum.

Hanc animorum præclaram ac plurimū commendantam affectionem, Beatissime Pater, fovere, erigite, augere illo solemni judicio Decretōque, quod Gallia universa, Christianissimūque exoptat, quōdque ego à Vobis, Pater Beatissime, postulo, flagitōque per magnum illum Pasto-

la  
licata  
III  
3.0

rem ovium, qui jam ostium pulsat, repetens rationem villicationis nostræ, qui Petrum formidantem increpuit his verbis: *Modicæ fidei quare dubitasti?* Qui fidem dedit, adversus Ecclesiam portas inferi non prævalituras, ne quis putaret, licere sibi portarum istarum formidine causam Dei deserere, aut segnius tueri. Qui multo antea Prophetam Ezechielem ita monuerat: *Fili hominis speculatorem dedi te Domui Israël. Et audies de ore meo verbum, & annuntiabis eis ex me. Si dicente me ad impium, morte morieris, non annuntiaveris ei, neque locutus fueris, ut avertatur à via sua impia, & vivat, ipse impius in iniquitate sua morietur: sanguinem autem ejus de manu tua requiram. Si autem tu annuntiaveris impio, & ille non fuerit conversus ab impietate sua, & à via sua impia, ipse quidem in impietate sua morietur, tu autem animam tuam liberasti.* Per illum, inquam, Pastorem, Beatissime Pater, tam fidelem in promissis, tam potentem in auxilijs, tam terribilem in judicijs. Sanctitatem Vestram precor, atque obtestor, ut se ipsam quàmprimum securitati, & Ecclesiam libertati restituat.

Datum die 7. Novembris anno 1682.

Sanctitatis Vestræ pedes exosculor.

*Humillimus & obsequentissimus in Christo  
Filius & Famulus*

Joannes Cerle Presbyter Canonicus, ac  
Præcentor Ecclesiæ Cathedralis Apamianum,  
nec non Vicarius Generalis & Officialis Sede  
vacante Authoritate Apostolicâ  
confirmatus,

Docu-